



केदारस्यूँ गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री गणेश बहादुर बोहराज्यूले
केदारस्यूँ गाउँपालिका गाउँ सभाको सत्रौँ अधिवेशनमा प्रस्तुत गर्नु भएको

स्थानीय सरकारको
आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

स्थानीय सरकार
केदारस्यूँ गाउँपालिका
सम्बत २०८२ असार ८ गते आईतवार

(क) स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम

गरिमामय सभाका सदस्यहरु,

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा हर्षित एवम् गौरवान्वित महसुस गरेको छुँ । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सुझाव दिनु हुने सम्पूर्ण राजनीतिक दल, बुद्धिजीवी, समाजसेवी, आमाबुवा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरु लगायत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई हार्दिक आभार सहित धन्यवाद ज्ञापन गर्दछुँ । नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियहित, स्वाभिमान र नेपालको सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाका लागि जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण सहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा घाइते तथा अपाङ्ग लगायत गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाका लागि आन्दोलनको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

सुसंस्कार, समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिकावासीको समृद्धिको चाहना र निर्वाचनका क्रममा जनता समक्ष अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरु पुरा गर्ने दिशामा आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरिएको छ। यस पालिका क्षेत्रभर विभिन्न संरचनागत, नीतिगत, कानुनी, प्रशासनिक तथा व्यवस्थापकीय कार्यसम्पादन भएको छ । मूलतः यस अवधिमा विगतदेखि सञ्चालित आवश्यक कार्यक्रमको निरन्तरता र सोको यथाशिघ्र कार्यान्वयन गर्ने कुराहरुलाई जोड दिदै नवीनतम, सिर्जनात्मक र सुशासनका लागि अपरिहार्य मानिने योजना तथा कार्यक्रमहरुको शुरुवात गरिएको छ। गाउँ सभा, गाउँ कार्यपालिका, विषयगत समिति, विषयगत शाखा, वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा प्रवाह प्रभावकारी गर्न प्राथमिकता दिइएको छ । **"जनप्रतिनिधि र राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु नै जनताका सेवक हुन"** भन्ने मान्यतालाई आत्मसात गर्दै जनउत्तरदायी, पारदर्शी र जवाफदेही संयन्त्रबाट नै समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने कुरालाई मार्गदर्शक सिद्धान्तको रूपमा ग्रहण गरेका छौं।

जनताले प्राप्त गर्नुपर्ने सेवालाई छिटो, छरितो बनाउँदै सार्वजनिक सेवालाई जनमुखी, जवाफदेही र प्रभावकारी बनाई सिमित साधन स्रोतको उच्चतम प्रयोग गरी सोको न्यायोचित वितरणमा हाम्रो ध्यानकेन्द्रित भएको छ । केदारस्यूँ गाउँपालिकाले आफ्नो तर्फबाट नागरिकलाई उपलब्ध गराउँदै आएको सेवा र सुविधालाई निरन्तरता दिँदै, यसलाई थप सुदृढ एवम् गुणस्तरीय बनाउँदै, भएका राम्रा र जनपक्षीय कार्यलाई निरन्तरता दिँदै, हुनुपर्ने र हुन नसकेका क्षेत्रमा नयाँ कार्य योजनाका साथ विकास र सेवाको क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेर यो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा प्रस्तुत गरेको छ ।

यसैको मार्गदर्शनीमा निर्वाचित संस्था र जनप्रतिनिधि प्रति नागरिकको भरोसा कायम राख्दै सेवामैत्री स्थानीय सरकार स्थापित छ भन्ने अनुभूति हुने गरी सामाजिक न्याय, समतामूलक विकास, गरीबी न्यूनीकरण, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक रुपान्तरण सहितको विकास प्रक्रिया अगाडी बढाउने उद्देश्यका साथ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको छ । यो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा जनताको चाहना र आवश्यकता, निर्वाचनका बेला जनताको बिचमा गरेको प्रतिबद्धता, राजनैतिक दलहरुका घोषणापत्र, स्वतन्त्र बुद्धिजीवीहरुको रायसल्लाह र संघ तथा प्रदेश सरकारका प्राथमिकताको क्षेत्र र नीति आधारको रूपमा रहेको तथ्य सम्मानित सभा समक्ष राख्न चाहन्छु। साथै १६ औँ योजनाले लिएका लक्ष्य, उद्देश्य, दिगो विकासका लक्ष्य तथा गाउँपालिकाको प्रथम आवधिक विकास योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना समेतलाई केन्द्रमा राखेर वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

गाउँ सभाका सदस्यहरु,

विगत ३ वर्ष देखि हाल सम्म यस स्थानीय सरकारले हासिल गरेका प्रमुख उपलब्धिहरु यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु।

- 'विकास सम्भव छ हाम्रै पालामा' भन्ने राष्ट्रिय संकल्पलाई सफलीभूत बनाउन गुणात्मक भौतिक पूर्वाधार, सामाजिक तथा सांस्कृतिक रुपान्तरण, स्वास्थ्य र प्रविधिको क्षेत्रमा गाउँपालिकाबाट यथेष्ट कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुँदै आइरहेका छन्।
- जनताको आवागमनलाई सहजता गर्ने विभिन्न वस्ती र पर्यटकीय स्थलमा यातायातको पहुँचका लागि सडक निर्माण तथा स्तरोन्ती गरिएको छ।
- यस पालिकाका मुख्य बजार तथा बस्ती क्षेत्रहरु: देउरा, झोता, बागथला, पथुडा, थापागाउँ, सैन्स्यूँ र खेतकुचा लाई प्राकृतिक विपद्को जोखिमबाट सुरक्षित गरिएको छ।
- केदार, कैलाश, भैरवर त्रीवेणी (चार धाम) को रुपमा परिकल्पना गरि जिल्लाकै नमूनायोग्य धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गर्नको लागि केदार मन्दिरको निर्माण कार्यको थालनी भएको छ।
- जनमैत्री सुशासन र सेवालाई प्रभावकारी बनाउन १५ शैय्या अस्पताल, पालिकाको प्रसाशनिक भवन र शित गृह (Cold Store) भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरण पुगेको छ।
- उत्पीडनमा परेका एकल महिला, दलित, असाय, अपाङ्ग, बालबालिका तथा विपन्न वर्गहरु लाभान्वित हुने गरि विभिन्न सिपमूलक, क्षमता विकास, रैथाने बाली प्रवर्द्धन, बस्ति सुधार, सामाग्री हस्तान्तरण र सचेतना मूलक जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको छ।
- जनताको आधारभुत आवश्यकताको रुपमा रहेको सफा र स्वस्थ खानेपानीको पहुँच सुनिश्चिताका लागि डिप बोर्डिङ, लिफ्टिङ, मुहान संरक्षण तथा विभिन्न खानेपानी आयोजनाहरुको निर्माण भएको छ।
- पालिकाका विभिन्न बस्तीहरुमा खेति योग्य जमिनका लागि सिचाई कुला र पोखरीहरु निर्माण तथा मर्मत गरिएको छ।
- विभिन्न वस्ती तथा टोलहरुमा विधुतिकरण कार्य भैरहेको छ।
- जिल्ला स्तरमै खेलकूद मैदानको अभाव भएको परिदृष्यमा बझाङ जिल्लाकै केन्द्र भागमा पर्ने झोतामा आधारभूत खेलमैदान पूर्वाधार निर्माण कार्य भएको छ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुमा भवन, फिल्ड, शौचालय, घेरवार र खानेपानी निर्माण तथा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएको छ।
- विभिन्न बस्ती तथा टोलहरुमा पि. सि. सि. सहितका बाटाहरु निर्माण भएका छन्।

सभाका सदस्यहरु,

सिमित स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गरी गाउँबासिको माग, इच्छा आकांक्षालाई सम्बोधन गर्दै दीगो विकासको लक्ष्य अनुरूप पूर्वाधार निर्माण, रोजगारी सृजना, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, असमानता र गरिबी न्यूनिकरण, सार्वजनिक सेवामा नागरिकहरुको सहज पहुँचलाई कार्यान्वयन गर्न हाम्रो सामु चुनौतीपूर्ण अवस्था रहेको यस सम्मानित सभामा उल्लेख गर्न चाहन्छु।

नेपालको संविधानमा व्यवस्था गरिएका एकल र साझा अधिकार स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, राष्ट्रिय योजना आयोगबाट प्राप्त दिग्दर्शन, सङ्घीय र प्रदेश सरकारका नीति

तथा कार्यक्रम, मार्गदर्शन र बजेट नीति समेतलाई अवलम्बन गर्दै यहाँहरू समक्ष केदारस्यूँ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

सभाका सदस्यहरु,

१. निर्वाहमुखि कृषिलाई आधुनिक र व्यावसायीक बनाउन स्थानीय फलफूल, तरकारी, दलहनबाली, मसलावाली तथा अन्नबालीहरुको पकेट क्षेत्रहरु पहिचान गरी ती स्थानहरुमा व्यावसायिक कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. रैथानेबालीको प्रवर्द्धन, संरक्षण तथा प्रचार प्रसार गर्दै समुदायको पोषण अवस्था सुधारको लागि उत्पादन तथा बजारीकरण कार्यलाई टेवा पुर्याउने किसिमका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. साना, निर्वाहमुखी, विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदायका किसानहरुको लागि प्राविधिक सहयोग सहित जिविकोपार्जन सुधार र व्यवसाय उन्मुख बनाउने किसिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
४. अन्य क्षेत्रहरुबाट विभिन्न तरकारीको वेर्नाहरुकोआयात कार्यलाई न्यूनिकरण गर्न सम्भाव्य स्थानको पहिचान गरी मौसमी तथा बेमौसमी तरकारीको बेर्नाहरु उत्पादन गर्ने कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
५. व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजारतथा गोदाम घरहरुको पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
६. व्यावसायिक रुपमा दुध उत्पादन गर्ने कृषकलाई प्रोत्साहन गर्न गाउँपालिकामा सूचीकृत सहकारी वा संकलन केन्द्रमा दैनिक कम्तिमा १० लिटर दुध बिक्री वितरण गर्ने किसानलाई आफ्नो उत्पादन बिक्री गरेको विवरणको आधारमा बैंक खाता मार्फत प्रोत्साहन स्वरुप रकम रु १ न उपलब्ध गराइनेछ ।रुपैया अनुदा
७. व्यावसायिक रुपमा पशुपंक्षी उत्पादन गरि बिक्री वितरण गर्ने कृषकलाई बिक्री वितरणको आधारमा प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान रकम प्रदान गरिनेछ ।
८. गाउँघर पशुपंक्षी क्लिनिक कार्यक्रम संचालन गरी किसानहरुलाई घरदैलोमै सेवा प्रदान गरिनेछ ।
९. भुस्याहाकुकुर व्यवस्थापनका लागि स्थायी बन्ध्याकरण तथा रेबिज खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरी रेबिज रोग उन्मूलनमा जोड दिईनेछ ।
१०. महामारी रोगलाई प्राथमिकतामा राखी गाई, भैसी, बाख्रा तथा बंगुरको लागि निःशुल्क खोपको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
११. सहकारी संस्थालाई कृषि, पर्यटन, उद्योग, ऊर्जाजस्ता प्रत्यक्ष उत्पादनशील क्षेत्रमा परिचालन गरिनेछ ।
१२. उद्यमी तथा अन्य लाभग्राहीहरुको क्षमता विकास एवं उद्यमीहरुबाट उत्पादन भएका वस्तुहरु बजारीकरण गरी, गाउँघरमा उत्पादित वस्तुहरु उपयोगमा ल्याउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१३. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई समय सापेक्ष प्रवर्द्धन गरी उधमशिलता मार्फत नागरिकलाई स्वरोजगार बनाईने छ ।
१४. हाल सम्म पालिकाले सञ्चालन गरेको तालिमबाट प्रशिक्षित उद्यमी तथा सीपयुक्त जनशक्तिको विवरण अध्यावधिक गरि अभिलेख व्यवस्थित गरिने छ ।
१५. संघ तथा प्रदेशसँगको साझेदारीमा धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्व बोकेकाकेदार, कैलाश, भैरव र त्रीबेणीलाई (चार धाम), भगवती मन्दिर, लाटा बाठपाला मन्दिर, नमादेव मन्दिर, शौल्याल मन्दिर, मौभेरी मन्दिर लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ। साथै पर्यटकीय महत्व बोकेका क्षेत्रहरुमा आवश्यक पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. केदार, कैलाश, भैरव र त्रीबेणीलाई (चार धाम) को परिकल्पना अनुसार जिल्लाकै नमुना योग्य धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ ।

१७. ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, पर्यटकीय सम्पदा, सांस्कृतिक मठ, मन्दिर, जात्रा, मेला, पर्व, महोत्सव, कुवा, पधेरो, चौताराजस्ता सम्पदाहरूको पुर्ननिर्माण तथा संरक्षण गरिनेछ ।
१८. स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने सार्वजनिक निर्माण तथा मर्मत सम्भारजन्य श्रममुलक काममा सूचीकृत हुनका लागि **श्रमको सम्मान हाम्रो अभियान** सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ । साथै सूचीकृत बेरोजगारलाई रोजगारीमा खटिनु पूर्व अभिमुखीकरण कार्यक्रममा संलग्न गराई कार्यस्थलमा आधारित तालिम सहितको न्यूनतम १०० दिनको स्वरोजगारी प्रदान गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सभाका सदस्यहरु,**
१९. **“गाउँपालिकाको इच्छा, गुणस्तरणयुक्त निःशुल्क शिक्षा”** लाई दृष्टिगत गर्दै माध्यमिक तहसम्मको शिक्षामा सुधार गर्न विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
२०. बालमैत्री कक्षाकोठा व्यवस्थापनलाई जोड दिदै बालमैत्री स्थानीय शासनका मापदण्डहरू कार्यान्वयनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२१. **“के धनी के गरिब, शिक्षा छ सबैको करिब”** भन्ने मान्यता राख्दै अत्यन्तै गरिब विद्यार्थीका लागि स्टेशनरी तथा अन्य शैक्षिक सामग्री वितरणको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२२. **“सक्षम युवा, सक्षम देश, खेलकुद मार्फत एकताको सन्देश”** भन्ने नारालाई आत्मसात गर्दै युवा र खेलकुद क्षेत्रको विकासकालागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
२३. विद्यालय दिवा खाजा, स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई साझेदार संघ संस्थासँग समन्वय तथा सहकार्य गरिविद्यालय भान्साघर व्यवस्थित गरिनेछ ।
२४. गाउँपालिका भित्र स्थायी बसोबास गरी विभिन्न विधामा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धामा उत्कृष्ट हुन सफल खेलाडीहरूलाई सम्मानकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२५. पालिका भित्र फुटबल, भलिबल, व्याडमेन्डन र क्रिकेट खेल मैदान तथा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२६. माध्यमिक शिक्षा परीक्षा(SEE) मा सम्मिलित भएका विद्यार्थीलाई लक्षित गरी **Career Counselling Program** सञ्चालन गरिनेछ ।
२७. उत्कृष्ट विद्यालय, उत्कृष्ट प्र.अ., उत्कृष्ट शिक्षक, उत्कृष्ट अभिभावक र उत्कृष्ट विद्यार्थी प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२८. पालिकाका सबै माध्यमिक विद्यालयहरूमा किशोर किशोरी मैत्री सूचना केन्द्र स्थापना र सुदृढीकरण गरि किशोर किशोरीहरूलाई बृहत यौनिकता शिक्षा सूचना र जीवन उपयोगी सिप प्रदान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२९. स्वास्थ्य संस्थाहरूको गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा विस्तारका लागि सार्वजनिक संस्था, निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्यको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३०. क्षयरोग मुक्त पालिका अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
३१. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता विकास गरि सेवालाई प्रभावकारी तुल्याउन प्रदान गरिदै आएको प्रोत्साहनमा थप गरिनेछ ।
३२. गर्भवती महिलाहरूको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३३. सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी रोग रुग्णताको पहिचान गर्नका लागि एकिकृत प्रजनन स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्नुका साथै उपचारका लागि प्रेषण सेवाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३४. विपन्न वर्गका नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्नका लागि स्थापना गरिएको औषधी उपचार कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३५. आर्थिक रुपमा अति विपन्नर गर्भवती महिलाहरुको स्वास्थ्य जाँच र उपचारका लागि अस्पताल ल्याउन-पुर्याउन एम्बुलेन्स सेवाको प्रबन्ध गरिनेछ ।
३६. “एक घर एक धारा” को नीति अनुरूप स्वच्छ र सफा पिउने पानी उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३७. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी गुरुयोजनाका साथै सोका लागि अन्य योजनाहरु तयार गरी खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी काम गर्ने गैर सरकारी संघ संस्थाहरुलाई ल्याउन पहलगरिनेछ ।
३८. खानेपानी व्यवस्थाको लागि डिप बोरिङ, लिफ्टिङ तथा नविनतम उपायहरु खोजी गर्ने र अधुरा योजनाहरुलाई पुरा गर्ने कार्यहरुलाई जोड दिइनेछ ।
३९. खानेपानीका उपभोक्ता समितिहरुलाई गुणस्तरीय र नियमित सेवा प्रवाहप्रति जिम्मेवार बनाउँदै वातावरण तथा सरसफाई प्रति उत्तरदायी बनाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
४०. जातीय तथा लैङ्गिक आधारमा हुने छुवाछुत भेदभाव र विभेदहरुलाई न्यूनिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४१. सबै प्रकारका हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलता नीति लिइनेछ ।
४२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति कार्यान्वयन गर्दै वार्षिक परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४३. पालिकाभित्रका सबै सरकारी संरचनाहरु **महिलामैत्री, बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री** बनाइनेछ ।
४४. **दलित तथा विपन्न वर्गसँग अध्यक्ष कार्यक्रम**लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४५. सबै साझेदार संस्थासँगको सहकार्यमा महिला, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपाङ्ग जस्ता लक्षित वर्गका लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
४६. एकल महिलाहरुको जीवनयापनमा सहजता ल्याउन सामुहिक रुपमा सञ्चालित उद्यमशीलता र व्यावसायिक कार्यक्रमहरु **एकल महिलासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम** मार्फत निरन्तरता दिइनेछ ।
४७. लैङ्गिक हिंसा, बालबिवाह, छाउपडी प्रथा, लागुपदार्थ दुर्व्यसन, जुवातास, सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोग, आत्महत्या, जस्ता सामाजिक विकृतिहरु निरूपणका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरि पुनःस्थापना गरिनेछ ।
४८. सबै प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सुरक्षित जीवनयापनका लागि उनीहरुको सहभागितामा अपाङ्ग नीति तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४९. **अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु (क,ख र ग वर्ग)का लागि निशुल्क स्वास्थ्य विमा**को व्यवस्था गरिनेछ ।
५०. बाल मैत्री स्थानीय शासन पालिका घोषणाका लागि सबै वडाहरुमा क्रमशः आधारभुत मापदण्ड तयार गरिनेछ ।

सभाका सदस्यहरु,

५१. अत्यावश्यक बाहेक **२ लाख मुनिका** योजनाको लागि बजेट विनियोजन गरिने छैन ।
५२. **१० लाख रकम देखिका** सबै आयोजना र योजनाहरुको निर्माण कार्यलाई बोलपत्र मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।
५३. सडक गुरु योजना तयार गरी सो अनुरूप ग्रामीण सडक निर्माण निर्देशिका बमोजिम निर्माण र उन्नतिको कार्यलाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
५४. पालिका केन्द्र देखि वडा कार्यालय जोड्ने सडक र अधुरा सडकहरुलाई विभिन्न बस्ती सम्म विस्तार तथा स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५५. सडक निर्माणको क्रममा सडकको छेउछाउमा पहिरो जान नदिन बायो इन्जिनियरीडको कार्य समावेश गरि सडक निर्माण कार्य गराइनेछ ।
५६. निर्माण कार्यकालागि स्थानीय रुपमा प्राप्त हुने सामग्री प्रयोग गरिएमा सो सामग्रीमा लाग्ने रोयल्टी कट्टा गरि भुक्तानी गरिनेछ ।

५७. उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायी मार्फत निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माणकार्यमा अनावश्यक ढिला सुस्ती गर्ने, गुणस्तरहीन काम गर्ने उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायीलाई दण्डित गर्ने, कालोसुचिमा राख्ने, जमानत जफत गर्ने जस्ता कार्यहरू गरी नियमन गरिनेछ ।
५८. वर्षेनी हुने पटके मर्मत कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै दिगो मर्मत सम्भारको नीति अबलम्बन गरिने छ, जसमा उपभोक्ता समितिहरूलाई पनि उत्तिकै जिम्मेवार बनाइनेछ ।
५९. कृषी क्षेत्रमा उत्पादनवृद्धि गर्नको लागि सिँचाई नहर, कुलो तथा पोखरी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६०. सेति नदि र कालंगा नदि लगाएतका अन्य खोलाहरूको नजिक पर्ने खेतियोग्य जमिनमा लिफ्ट सिँचाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६१. नयाँ घर निर्माणको लागि नक्सापास मापदण्ड तयार गरी हाल सम्म निर्माण भएका घरहरूलाई गाउँपालिकाले निर्धारण गर्ने मापदण्डका आधारमा नक्सापास गरी अभिलेखीकरण गरेर सबै प्रकारका घर, टहरा, पर्खालहरूको नक्सा पास गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६२. सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको आवास प्रयोजनको लागि आवास भवन निर्माण गरिनेछ ।
६३. उज्यालो गाउँपालिका अभियान अन्तर्गत गाउँपालिकाका सडकहरूमा स्मार्ट लाइट एवं हाईमास्ट बत्ती तथा सार्वजनिक स्थानहरूमा बत्ती जडान गरिनेछ ।
६४. गुणस्तरीय, छिटो र छरितो सेवा प्रवाहका लागि प्रशासकीय भवन, शित गृह र १५ सैया अस्पताल सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
६५. “बाटो टोल घर, सफा सुगन्धर” भन्ने नारा अनुरूप सार्वजनिकस्थल, पानी पँधेरा, सडक किनारा, नदी क्षेत्र तथा वनजंगल क्षेत्रमा फोहोर फाल्न निषेध गरिनेछ ।
६६. फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि ल्यान्डफिल्ड साइटको बातावरण र प्रकृतिमैत्री निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी निर्माण गरिनेछ ।
६७. बजार क्षेत्रहरूको फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि स्थानीय क्लबहरू तथा अन्य सरोकारवाला पक्षसँग समन्वय गरी प्लास्टिकजन्य र नकुहिने फोहोरको आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।

सभाका सदस्यहरू,

६८. मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारीका लागि जल तथा मौसम विज्ञान विभाग सँगको समन्वयमा स्वचालित जल मापन र खोलामा पानिको सतह मापन गर्ने यन्त्र जडान गरिने छ । यसका साथै स्थानीय भूपरिवेष्ट अनुसारको विपद् पूर्व सूचना प्रणाली जडानका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय र निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
६९. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा आधारित भै प्रक्रियागत र वास्तविक घटनालाई आधार बनाई नमूना अभ्यास, सामुदायिक स्वयंसेवक कार्यदल गठन, कार्यदललाई तालिमको व्यवस्था र विपद् पोर्टलाई पुर्णता दिई विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको कार्यलाई चुस्त दुरुस्त राख्न स्थानीय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रबाट सूचना संकलन अद्यावधिक कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
७०. विपद्बाट प्रभावित परिवारको पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७१. भूउपयोग योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ । नापी विभाग बाट प्राप्त नक्साहरू लाई स्थानीय तहको आवश्यकताको आधारमा अद्यावधिक गरिने छ ।
७२. प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित नागरिकहरूको खोज / उद्धार तथा राहातको लागि विपद् कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- ७३.पालिकाको क्षेत्र भित्रको नदि, ताल, सिमसार, जलचर , जलीय जैविक विविधताको संरक्षण गर्न विशेष नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- ७४.गाउँपालिका भित्र विकासका पूर्वाधार निर्माण, फोहोरमैला व्यवस्थापन, विपद् व्यवस्थापनका सम्पूर्ण कार्य गर्दा वातावरण तथा प्रकृतिमैत्री हुने गरि निर्माण गर्ने र विभिन्न विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिवकार्य गर्दा वातावरणमैत्री सामाग्रीको प्रयोग लाई प्राथमिकता तथा जोड दिइनेछ ।
- ७५.नदि तथा खोलाको किनारका जोखिममा रहेका बस्ति तथा बजार क्षेत्रहरूलाई सुरक्षित गर्न तटबन्धनको कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ।
- ७६.वन क्षेत्रको संरक्षण, संवर्द्धन र व्यवस्थापनको लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिलाई थप क्रियाशिल बनाइने छ ।
७७. आगलागी, बाढी, पहिरो, भुकम्प, र भुःक्षय लगाएतका प्राकृतिक प्रकोष तथा दैवीय विपत्ति बाट हुने क्षती न्यूनीकरण गर्नको लागि सञ्चालन हुँदै आएका जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

सभाका सदस्यहरु,

- ७८.गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूको गुनासो तथा सेवा सम्बन्धी जिज्ञासा सुन्ने र सो को सम्बोधन गर्न हेलो अध्यक्ष कार्यक्रम मार्फतनागरिक गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ७९.आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्नका लागि पेशकी तथा बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गराई कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- ८०.आवश्यक ऐन, नियम तथा कार्यविधि एवम् मापदण्ड तर्जुमा गरी कानूनी संरचना तयार गरिनेछ । साथै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई विद्यमान ऐन, नीति, कार्यविधि, मापदण्ड तथा अन्य कानूनका सम्बन्धमा जानकारी गराइनेछ ।
- ८१.जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी, अध्ययनतथा अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ८२.भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ । अनियमितता, भ्रष्टाचार, राजश्व तथा कर छली, कृतिम अभाव, कालोबजारी, व्यवसायिक एकाधिकार लागायतका सुशासन विरोधी क्रियाकलापमा जनताको गुनासोलाई तत्काल र प्रभावकारी रुपमा सम्बोधन गरी जनगुनासो, उजुरी सम्बोधन र अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ८३.कर्मचारी प्रशासनलाई समायानुकुल दक्ष, व्यवसायिक, आधुनिक र साधन स्रोत सम्पन्न तुल्याइनेछ । कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनलाई वस्तुनिष्ठ बनाइ कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन मार्फत काम गर्ने अनुशासित कर्मचारीहरूलाई पुरस्कृत र प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ८४.सवै कार्यालयबाट प्रवाह हुने योजना, लेखा, नक्सा, राजश्व लगायत सबै सेवाहरूमा कागज विहीन विद्युतीय प्रणालीअनिवार्य गरिनेछ ।
- ८५.नवप्रवर्तन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ८६.गाउँपालिकाको सुरक्षालाई चुस्तदुरुस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन पालिकाका विभिन्न स्थानमा तथा सुरक्षा संवेदनशील क्षेत्रहरूमा CCTV क्यामेरा जडान गरिनेछ ।
- ८७.आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रुपमा बजार अनुगमन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ८८.नागरिकहरूको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै सूचनामैत्रीपालिका बनाइनेछ।
- ८९.विकास निर्माणका कार्यलाई समावेशी, पारदर्शी, उत्तरदायी तथा जनसहभागिता मूलक बनाइनेछ ।

- १०.डिजिटल पालिका तथा स्मार्ट पालिकाको अवधारणा तथा खाका तयार गरी स्थानीय सरकारी सेवालाई सबै नागरिकको पहुँचयोग्य बनाइनेछ ।
- ११.गाउँपालिकाको पाश्चिचित्र बनाई सबै घरधुरीहरूलाई घरकोडअड्क प्रदान गरि तथ्याड्कलाई व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- १२.विपद् उत्तरदायि सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रमकालाईविपद् उत्तरदायि, प्रभावकारी बनाउन सबै वडा कार्यालयहरूमा वायोमेट्रिकडिभाइस प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।

सभाका सदस्यहरु,

- १३.न्यायिक समितिले मुद्धा तथा विवादको सुनुवाइको क्रममा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विज्ञ र सरोकारवालाहरूको सहायता लिन सक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- १४.वडास्तरमा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरूलाई क्रियाशील बनाइ मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- १५.सबै प्रकारका लागू औषध तथा दुर्व्यसनी र मादक पदार्थ सेवनलाई निरुत्साहित गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । १८ वर्षभन्दा मुनिका बालबालिकालाई धुम्रपान र मध्यपान सेवन गर्न तथा बिक्री वितरणमा पूर्णतया निषेध गरिनेछ ।
- १६.ढुंगागिठ्ठी, बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको ठेक्का व्यवस्थापनमा संघीय वन सम्बन्धी कानूनका कारण उत्पन्न जटिलतालाई दृष्टिगत गरी वैकल्पिक पद्धतिको रुपमा गाउँपालिकाबाटै उत्खनन गरी बिक्री गर्ने विधि अवलम्बन गरिनेछ ।
- १७.वडा कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी घर बहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न घरधनी र वहालमा रहनेहरूको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ ।

गाउँ सभा सदस्यहरु,

नागरिकहरूको आवश्यकता सम्बोधन गर्न उच्च प्राथमिकता दिई निर्माण गरिएको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमलाई पुरा गर्ने गरी तर्जुमा गरिएको आर्थिक बर्ष २०८२।०८३ को बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फत विकासका लक्ष्य तथा उद्देश्य हासिल हुनेमा पूर्ण विश्वस्त छु। बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमामा सहयोग तथा महत्वपूर्ण सल्लाह सुझाव प्रदान गर्नुहुने गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्षहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कार्यपालिकाका सदस्यहरु, गाउँसभा सदस्यहरु, विषयगत समितिका पदाधिकारीहरु, राष्ट्रसेवक सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, विभिन्न राजनितिक दलकाप्रतिनिधि मित्रहरु,शिक्षक, बुद्धजिवी, पत्रकार,उद्योगी,व्यवसायी तथा समस्त आमामुवादाजुभाई दिदिबहिनीहरूमा हार्दिक आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दै बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सबै सरोकारवालाको सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद

गणेश बहादुर बोहरा
गाउँपालिका अध्यक्ष